

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ สำนักกฎหมาย โทร. 02-298-5880 ต่อ 6741

ที่ กค 0803.2/ว.40

วันที่ 27 มีนาคม 2552

เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการรัฐวิสาหกิจมาตรา 5 (8) (9) และ(10) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เรียน

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ขอนำส่งสำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0803.2/ว.4 ลงวันที่ 28 มกราคม 2552 เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการรัฐวิสาหกิจมาตรา 5 (8) (9) และ(10) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาเพื่อโปรดทราบพร้อมบันทึกนี้

(นางดนุชา ยินดีพิธ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ
ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ โทร 02-2985880-9 ต่อ 6717

ที่ กค 0803.2 / ๑, ๕

วันที่ ๒๘ มกราคม 2552

เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการรัฐวิสาหกิจ
มาตรา 5 (8) (9) และ(10) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและ
พนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เรียน

ตามที่พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ 5) และ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2550 มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2550 และวันที่ 18 ธันวาคม 2550 ตามลำดับ นั้น ปรากฏว่ารัฐวิสาหกิจหลายแห่งได้หารือเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของกรรมการรัฐวิสาหกิจตามมาตรา 5 (8) (9) และ (10) ที่ได้กำหนดเพิ่มเติมขึ้นตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ 5) และ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2550 ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมีมาตรฐานการปฏิบัติเดียวกัน จึงเห็นสมควรเวียนซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับบทบัญญัติมาตรา 5 (8) (9) และ(10) แห่งพระราชบัญญัตินี้ ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะต้องห้ามการถือหุ้นของกรรมการ (มาตรา 5(8))

1.1 กรณีกรรมการที่มาจากภาครัฐ หากถือหุ้นของรัฐวิสาหกิจนั้นหรือนิติบุคคลที่รัฐวิสาหกิจนั้นถือหุ้นอยู่ไม่ว่าจะเป็นจำนวนเท่าใดจะเข้าข่ายการมีลักษณะต้องห้ามการเป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจตามมาตรา 5 (8) ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของกรรมการที่จะต้องตรวจสอบก่อนดำรงตำแหน่งว่าตนไม่ได้ถือหุ้นของรัฐวิสาหกิจนั้นหรือนิติบุคคลที่รัฐวิสาหกิจนั้นถือหุ้นอยู่ และในระหว่างดำรงตำแหน่งจะถือหุ้นของรัฐวิสาหกิจนั้นหรือนิติบุคคลที่รัฐวิสาหกิจนั้นถือหุ้นอยู่ไม่ได้ โดยหากปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวถือว่ามีลักษณะต้องห้ามการเป็นกรรมการทันที

1.2 กรณีกรรมการที่มาจากภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ สามารถถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 0.5 ของทุนชำระแล้วของรัฐวิสาหกิจซึ่งตนเป็นกรรมการหรือนิติบุคคลที่รัฐวิสาหกิจซึ่งตนเป็นกรรมการถือหุ้นอยู่และการถือหุ้นเกินกว่าจำนวนที่กฎหมายกำหนดก็ถือว่ามีลักษณะต้องห้ามการเป็นกรรมการทันที ดังนั้น กรรมการที่มาจากภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจจึงต้องตรวจสอบก่อนการดำรงตำแหน่งว่าตนไม่ได้ถือหุ้นเกินกว่าจำนวนที่กฎหมายกำหนด และในระหว่างดำรงตำแหน่งจะถือหุ้นเกินกว่าจำนวนที่กฎหมายกำหนดไม่ได้

/2. ลักษณะ...

2. ลักษณะต้องห้ามการดำรงตำแหน่งในนิติบุคคลที่รัฐวิสาหกิจนั้นเป็นผู้ถือหุ้น

(มาตรา 5 (9))

กรรมการรัฐวิสาหกิจจะดำรงตำแหน่งใด ๆ ในนิติบุคคลที่รัฐวิสาหกิจนั้นเป็นผู้ถือหุ้นไม่ได้ เช่น กรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน โดยพิจารณาความหมายของกรรมการ ผู้บริหารและพนักงานตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานฯ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม สำหรับการที่คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสามารถมอบหมายให้กรรมการดำรงตำแหน่งในนิติบุคคลที่รัฐวิสาหกิจนั้นถือหุ้นอยู่ คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจต้องกำหนดเหตุผลและระยะเวลาการดำรงตำแหน่งอย่างชัดเจน

3. ลักษณะต้องห้ามการมีส่วนได้เสีย (มาตรา 5 (10))

การมีส่วนได้เสียตามมาตรา 5 (10) หมายความว่ารวมถึง การมีส่วนได้เสียทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม ซึ่งต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องเป็นรายกรณี ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาการมีลักษณะต้องห้ามของกรรมการรัฐวิสาหกิจในประเด็นนี้ กระทรวงการคลังได้รวบรวมและสรุปแนวทางคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เกี่ยวกับการมีส่วนได้เสียของกรรมการและผู้บริหารรัฐวิสาหกิจซึ่งได้กำหนดลักษณะต้องห้ามไว้ในแนวทางเดียวกันกับลักษณะต้องห้ามของกรรมการรัฐวิสาหกิจ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ

ดังนั้น ในกรณีที่มีประเด็นข้อเท็จจริงต้องวินิจฉัยเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของกรรมการรัฐวิสาหกิจตามมาตรา 5 (8) (9) และ (10) ให้คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจรวบรวมข้อเท็จจริงและพิจารณาวินิจฉัยในลำดับแรก และหากยังมีประเด็นที่หาข้อยุติในชั้นคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจไม่ได้ ก็อาจส่งข้อเท็จจริงพร้อมทั้งความเห็นของคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจให้กระทรวงการคลังพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

(นางเบญจมา หลุยเจริญ)

รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านทรัพย์สิน

สรุปแนวทางวินิจฉัยของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรณีมาตรา 8 ตรี (12) และมาตรา 5 (10)
แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและ
พนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

1. วินิจฉัยมาตรา 8 ตรี (12)

ส่วนราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	สรุปรายละเอียด	หมายเหตุ
<p>1. การทำเรือ แห่งประเทศไทย (กทท.) (เรื่องเสร็จที่ 526/2544)</p>	<p>เรื่อง : คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้อำนวยการ กทท. ความเห็น : การมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจ ตามมาตรา 8 ตรี (12) หมายถึง การมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการทำเรือซึ่งเป็นกิจการหลักของ กทท. เป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนได้เสียหรือมีประโยชน์ได้เสียในทางตรง อันได้แก่ การเป็นคู่สัญญาหรือได้รับประโยชน์ในธุรกิจโดยตรงกับรัฐวิสาหกิจ หรือการมีส่วนได้เสียหรือมีประโยชน์ได้เสียในทางอ้อม อันได้แก่ การมีส่วนได้เสียผ่านบุคคลอื่นหรือใช้วิธีการอื่นใดอันจะกระทำให้เกิดการขัดกันประโยชน์ได้เสียด้วย กรณีบุคคลซึ่งเคยเป็นผู้บริหารในนิติบุคคลซึ่งมีธุรกรรมการจัดซื้อจัดจ้างกับ กทท. และปัจจุบันบุคคลนั้นได้ลาออกจากนิติบุคคลนั้นแล้วแต่ยังไม่ถึงสามปีตามนั้น หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าธุรกรรมการจัดซื้อจัดจ้างของนิติบุคคลนั้นเป็นธุรกรรมการจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวข้องกับกิจการทำเรือของ กทท. แล้วย่อมจะถือได้ว่าบุคคลดังกล่าวมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8 ตรี (12) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว</p>	<p>ผู้บริหารสูงสุด</p>
<p>2. บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) (ทอท.) (เรื่องเสร็จที่ 654/2550)</p>	<p>เรื่อง : การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อดำรงตำแหน่ง กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ทอท. ความเห็น : การกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารในมาตรา 8 ตรี (12) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ นอกจากจะเป็นการป้องกันมิให้บุคคลซึ่งมีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลที่มีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจนั้นเพื่อแสวงหาประโยชน์ใด ๆ อันมิชอบในรัฐวิสาหกิจ ไม่ว่านิติบุคคลดังกล่าวจะเป็นภาคเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจด้วยกันก็ตามแล้ว ยังป้องกันความขัดแย้งในบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บริหารในรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งและในขณะเดียวกันก็ดำรงตำแหน่งกรรมการหรือผู้บริหารหรือมีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุนหรือมีผลประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้น เนื่องจากอาจจะส่งผลกระทบต่อประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจดังกล่าวได้ โดยที่กิจการท่าอากาศยานตามมาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจสิทธิและประโยชน์ของ ทอท. พ.ศ. 2545 หมายความรวมถึง การให้บริการต่าง ๆ เกี่ยวกับอากาศยาน ผู้ประจำหน้าที่ สินค้า พัสดุภัณฑ์ ผู้โดยสาร และลูกจ้างของผู้ประกอบธุรกิจ</p>	<p>ผู้บริหารสูงสุด</p>

ส่วนราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	สรุปรายละเอียด	หมายเหตุ
	<p>ในการเดินอากาศ รวมตลอดถึงการให้บริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอันเกี่ยวกับหรือต่อเนื่องกับกิจการดังกล่าวด้วย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ทอท. ได้ตกลงเช่ารถโดยสารยูโรทูจาก ขสมก. เพื่อเป็นรถเวียนในท่าอากาศยานสุวรรณภูมิสำหรับให้บริการแก่ผู้โดยสาร ผู้ใช้บริการท่าอากาศยาน และผู้ปฏิบัติงานในท่าอากาศยานสุวรรณภูมิโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย จึงเป็นกรณีที่ ขสมก. มีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการท่าอากาศยานอันเป็นกิจการหลักของ ทอท.</p> <p>ดังนั้น ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร ขสมก. และเคयर็กษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ ขสมก. ในช่วงเวลาที่ได้มีการทำสัญญาเช่ารถโดยสารยูโรทูดังกล่าว จึงมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8 ตรี (12) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานา</p>	
<p>3. บริษัท หลักทรัพย์ จัดการกองทุน กรุงไทย จำกัด (มหาชน) (Ktam) (เรื่องเสร็จที่ 171/2547)</p>	<p>เรื่อง : ขอรื้อเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.2518</p> <p>ความเห็น :</p> <p>มาตรา 8 ตรี (12) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานา บัญญัติไว้ เพื่อป้องกันมิให้บุคคลซึ่งมีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุนหรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจนั้นเพื่อแสวงประโยชน์ใด ๆ อันมิชอบในรัฐวิสาหกิจ</p> <p>โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่า ธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) เป็นนิติบุคคลที่มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจตามมาตรา 4(2) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานา มีการดำเนินธุรกรรมโดยการประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ในการรับฝากและการให้กู้ยืมเงิน ซึ่งเป็นการรับฝากเงินจากบุคคลทั่วไป นิติบุคคลต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการกู้ยืมเงินจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อนำไปหารายได้จากการเล่นสินเชื่อให้แก่ลูกค้า ฯลฯ ส่วนบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนที่มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจตามมาตรา 4(3) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานา เช่นกัน จึงเห็นได้ว่า ทั้งธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ต่างก็เป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานา และเนื่องจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้เข้าถือหุ้นในบริษัทนี้ถึงร้อยละ 99.99 การพิจารณาถึงการมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้น จะต้องพิจารณาโดยเคร่งครัดเนื่องจากกิจการของรัฐวิสาหกิจจะมีผลกระทบต่อความผาสุกของสาธารณชน จึงต้องมีการตรวจสอบควบคุมการดำเนินการอย่างเข้มงวด ดังนั้น การพิจารณาถึงการมีประโยชน์ได้เสียทั้งในทางตรง อันได้แก่ การเป็นคู่สัญญาหรือได้รับประโยชน์ในเชิงธุรกิจโดยตรงกับรัฐวิสาหกิจ หรือการมีประโยชน์ได้เสียในทางอ้อม อันได้แก่ การมีส่วนได้เสียผ่านบุคคลอื่นหรือใช้วิธีการอื่นอันจะกระทำให้เกิดการขัดกันผลประโยชน์ได้เสียด้วย</p> <p>การที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้เข้าถือหุ้นในบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ถึงร้อยละ 99.99 จึงเห็นว่า ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) มีผลประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน</p>	<p>ผู้บริหารสูงสุด</p>

ส่วนราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	สรุปรายละเอียด	หมายเหตุ
	<p>กรุงเทพฯ จำกัด (มหาชน) โดยตรง ตามมาตรา 8 ตรี (12) แห่งพระราชบัญญัติ คุณสมบัติมาตรฐานฯ ดังนั้น การที่กรรมการของธนาคารกรุงเทพฯ จำกัด (มหาชน) จะ สมัครรับการคัดเลือกเป็นผู้บริหารของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงเทพฯ จำกัด (มหาชน) จึงต้องมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8 ตรี (12) แห่งพระราชบัญญัติ คุณสมบัติมาตรฐานฯ</p>	
<p>4. กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (เรื่องเสร็จที่ 293/2548)</p>	<p>เรื่อง : คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติ มาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518 (กรณีสรรหาผู้บริหาร สูงสุดของบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน))</p> <p>ความเห็น :</p> <p>การที่นาย ก ดำรงตำแหน่งประธานเจ้าหน้าที่บริหารบริษัทเซฟเอ็กเซล จำกัด ซึ่ง เป็นคู่สัญญาดำเนินการทดสอบบริการ Voice Over Internet Protocol (VoIP) แม้ นาย ก ได้ลาออกจากบริษัทเซฟเอ็กเซลฯ แล้วเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2547 แต่นับถึง วันที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท กสท.โทรคมนาคม เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2547 แล้ว ยังไม่ถึงสามปี นาย ก จึงเป็นกรรมการ ผู้บริหาร หรือ ผู้มีอำนาจในการจัดการในบริษัทเซฟเอ็กเซลฯ ที่เป็นนิติบุคคลซึ่งมีประโยชน์ได้เสีย เกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัท กสท. โทรคมนาคมฯ ภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันที่ ได้รับแต่งตั้งอันเป็นลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารรัฐวิสาหกิจตามมาตรา 8 ตรี (12)</p> <p>การที่นาย ก กระทำการใดๆ ในฐานะของกรรมการผู้จัดการบริษัท กสท. โทรคมนาคมฯ มีผลผูกพันบริษัท กสท. โทรคมนาคมฯ ต่อบุคคลภายนอก เนื่องจากเป็น การกระทำในนามบริษัทย่อมมีผลสมบูรณ์และผูกพันบริษัทแม้จะปรากฏภายหลังว่ามี ข้อบกพร่องเกี่ยวกับการแต่งตั้ง หรือคุณสมบัติของนาย ก ก็ตาม ทั้งนี้ตามนัยมาตรา 84 แห่งพระราชบัญญัติมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535</p> <p>แม้ นาย ก จะมีลักษณะต้องห้ามเป็นกรรมการผู้จัดการใหญ่ตามมาตรา 8 ตรี (12) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ แต่ การที่นาย ก ได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมาโดยตลอด ประกอบกับไม่มีข้อกำหนดในสัญญา จ้างบริหารตำแหน่งกรรมการผู้จัดการใหญ่ของบริษัท กสท. โทรคมนาคมฯ และไม่มี บทบัญญัติของกฎหมายใดที่กำหนดให้บริษัท กสท. โทรคมนาคมฯ เรียกค่าตอบแทนหรือ ผลประโยชน์ที่นาย ก ได้รับไปแล้วคืนได้ ดังนั้น บริษัท กสท. โทรคมนาคมฯ จึงไม่ต้อง เรียกค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์ต่างๆ ดังกล่าวคืน</p>	<p>ผู้บริหารสูงสุด</p>

2. วินิจฉัยมาตรา 5(10)

ส่วนราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	สรุปรายละเอียด	หมายเหตุ
1. บริษัท วิทยุการบินแห่ง ประเทศไทย จำกัด (เลขเสร็จที่ 506/2551)	<p>เรื่อง : ลักษณะต้องห้ามของกรรมการบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด</p> <p>ตามข้อบังคับของบริษัทฯ กำหนดให้บริษัทฯ มีหุ้น ก และ ข โดยหุ้น ก ถือได้เฉพาะ รัฐบาลไทย และหุ้น ข ถือได้เฉพาะบริษัทสายการบิน โดยผู้ถือหุ้นไม่มีสิทธิได้รับเงินปัน ผล อย่างไรก็ตาม ผู้ถือหุ้น ข มีสิทธิในการเสนอชื่อกรรมการสองคนเป็นกรรมการบริษัทฯ ซึ่งได้แก่ นาย ก รองผู้อำนวยการใหญ่ บริษัท การบินไทยฯ และนาย ข กรรมการ รองผู้อำนวยการใหญ่ของบริษัท การบินกรุงเทพฯ บริษัทฯ มีภารกิจหลัก คือ ให้บริการ การจราจรทางอากาศแก่บริษัทสายการบินต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน โดยบริษัทสายการบิน ผู้ถือหุ้นจะเสียค่าบริการควบคุมจราจรทางอากาศในอัตราที่ต่ำกว่าบริษัทสายการบินที่ไม่ ถือหุ้น แต่บริษัทสายการบินผู้ถือหุ้นมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในกรณีที่บริษัทฯ มีค่าใช้จ่าย สูงกว่ารายรับด้วย</p> <p>ความเห็น :</p> <p>มาตรา 5 (10) มีเพื่อป้องกันมิให้บุคคลที่มีผลประโยชน์ขัดกันกับรัฐวิสาหกิจเข้า มาดำรงตำแหน่งกรรมการรัฐวิสาหกิจ เพื่อหาประโยชน์ใด ๆ อันมิชอบ และอาจก่อให้เกิด ความเสียหายแก่รัฐวิสาหกิจได้ จึงต้องพิจารณาว่าบริษัทการบินไทยฯ และบริษัทการ บินกรุงเทพฯ เป็นนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุน หรือมีประโยชน์ได้เสีย เกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัทฯ หรือไม่ เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า บริษัทการบินไทย ฯและบริษัท การบินกรุงเทพฯ เป็นผู้รับสัมปทาน หรือผู้ร่วมทุนกับบริษัทวิทยุการบินฯ บริษัทดังกล่าวจึงไม่เป็นนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทานหรือผู้ร่วมทุนตามมาตรา 5(10) ส่วนการพิจารณาว่าบริษัทการบินไทยฯ และบริษัทการบินกรุงเทพฯ มีประโยชน์ได้เสีย เกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัทวิทยุการบินฯหรือไม่นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกาเคยวาง แนวพิจารณาเรื่องการมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจไว้ว่า ต้องเป็น การมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการหลักของรัฐวิสาหกิจ ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วน ได้เสียทางตรง อันได้แก่ การเป็นคู่สัญญาหรือได้รับประโยชน์ในทางธุรกิจโดยตรงกับ รัฐวิสาหกิจ หรือการมีส่วนได้เสียในทางอ้อม อันได้แก่ การมีส่วนได้เสียผ่านบุคคลอื่น หรือใช้วิธีการอื่นใดที่ทำให้เกิดการขัดกันผลประโยชน์ได้เสีย ซึ่งต้องพิจารณาจาก ข้อเท็จจริงเป็นรายกรณีไป</p> <p>ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาข้อบังคับของบริษัทฯ ที่กำหนดให้บริษัทสายการบินผู้ถือหุ้น ไม่มีสิทธิได้รับเงินปันผลและบริษัทการบินผู้ถือหุ้นมีหน้าที่รับผิดชอบกรณีที่บริษัทฯ มี ค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายรับด้วย ลักษณะแห่งสิทธิและหน้าที่ของสายการบินผู้ถือหุ้นกับ บริษัทฯ ตามข้อบังคับดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า เป็นเพียงความมุ่งหมายให้มีผู้แทนบริษัท สายการบินเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเกี่ยวกับกิจการของบริษัทฯ โดยให้บริษัทการ บินผู้ถือหุ้นมีแต่การรับผิดชอบกรณีที่บริษัทฯ มีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายรับเท่านั้น จึงไม่อาจ ถือได้ว่าบริษัทการบินผู้ถือหุ้นมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัทฯ</p> <p>นอกจากนี้ จำนวนหุ้นที่บริษัทการบินถือมีน้อยกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด ประกอบกับการมีกรรมการจากบริษัทการบินผู้ถือหุ้น ข จำนวน 2 คน จากจำนวน</p>	กรรมการ

ส่วนราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	สรุปรายละเอียด	หมายเหตุ
	<p>กรรมการของบริษัทฯทั้งหมด 11 คน ย่อมแสดงให้เห็นว่า บริษัทการบินผู้ถือหุ้นไม่สามารถควบคุมการลงมติของคณะกรรมการบริษัทฯได้</p> <p>ดังนั้น บริษัทสายการบินผู้ถือหุ้นจึงไม่มีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัทฯ และการดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทฯ ของกรรมการหรือผู้บริหารของบริษัทสายการบินซึ่งเป็นผู้ถือหุ้น ข จึงไม่ขัดต่อมาตรา 5(10) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานา</p>	

จัดทำโดย สำนักกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ณ กันยายน 2551

ที่ กค 0803.2/ ๑. ๔

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

๒ มกราคม 2552

เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการรัฐวิสาหกิจ
มาตรา 5 (8) (9) และ(10) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและ
พนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปคำวินิจฉัยของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีมาตรา 8 ตรี (12) และมาตรา
5 (10) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ
พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ตามที่พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ
(ฉบับที่ 5) และ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2550 มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2550 และวันที่
18 ธันวาคม 2550 ตามลำดับ นั้น ปรากฏว่ารัฐวิสาหกิจหลายแห่งได้หารือเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของ
กรรมการรัฐวิสาหกิจตามมาตรา 5 (8) (9) และ (10) ที่ได้กำหนดเพิ่มเติมขึ้นตามพระราชบัญญัติ
คุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ 5) และ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2550
ตั้งนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมีมาตรฐานการปฏิบัติเดียวกัน จึงเห็นสมควรเวียนข้อความเข้าใจ
เกี่ยวกับบทบัญญัติมาตรา 5 (8) (9) และ(10) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนี้

1. ลักษณะต้องห้ามการถือหุ้นของกรรมการ (มาตรา 5(8))

1.1 กรณีกรรมการที่มาจากภาครัฐ หากถือหุ้นของรัฐวิสาหกิจนั้นหรือนิติบุคคลที่
รัฐวิสาหกิจนั้นถือหุ้นอยู่ไม่ว่าจะเป็นจำนวนเท่าใดจะเข้าข่ายการมีลักษณะต้องห้ามการเป็นกรรมการ
รัฐวิสาหกิจตามมาตรา 5 (8) ตั้งนั้น จึงเป็นหน้าที่ของกรรมการที่จะต้องตรวจสอบก่อนดำรงตำแหน่งว่า
ตนไม่ได้ถือหุ้นของรัฐวิสาหกิจนั้นหรือนิติบุคคลที่รัฐวิสาหกิจนั้นถือหุ้นอยู่ และในระหว่างดำรงตำแหน่ง
จะถือหุ้นของรัฐวิสาหกิจนั้นหรือนิติบุคคลที่รัฐวิสาหกิจนั้นถือหุ้นอยู่ไม่ได้ โดยหากปรากฏข้อเท็จจริง
ดังกล่าวถือว่ามีลักษณะต้องห้ามการเป็นกรรมการทันที

1.2 กรณีกรรมการที่มาจากภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ สามารถถือหุ้นได้ไม่เกิน
ร้อยละ 0.5 ของทุนชำระแล้วของรัฐวิสาหกิจซึ่งตนเป็นกรรมการหรือนิติบุคคลที่รัฐวิสาหกิจซึ่งตนเป็น
กรรมการถือหุ้นอยู่และการถือหุ้นเกินกว่าจำนวนที่กฎหมายกำหนดก็จะถือว่ามีลักษณะต้องห้ามการเป็น
กรรมการทันที ตั้งนั้น กรรมการที่มาจากภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจจึงต้องตรวจสอบก่อนการดำรงตำแหน่งว่า
ตนไม่ได้ถือหุ้นเกินกว่าจำนวนที่กฎหมายกำหนด และในระหว่างดำรงตำแหน่งจะถือหุ้นเกินกว่าจำนวนที่
กฎหมายกำหนดไม่ได้

/2. ลักษณะ...

2. ลักษณะต้องห้ามการดำรงตำแหน่งในนิติบุคคลที่รัฐวิสาหกิจนั้นเป็นผู้ถือหุ้น

(มาตรา 5 (9))

กรรมการรัฐวิสาหกิจจะดำรงตำแหน่งใด ๆ ในนิติบุคคลที่รัฐวิสาหกิจนั้นเป็นผู้ถือหุ้นไม่ได้ เช่น กรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน โดยพิจารณาความหมายของกรรมการ ผู้บริหารและพนักงานตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานฯ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะได้รับคำตอบแทนหรือไม่ก็ตาม สำหรับการที่คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสามารถมอบหมายให้กรรมการดำรงตำแหน่งในนิติบุคคลที่รัฐวิสาหกิจนั้นถือหุ้นอยู่ คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจต้องกำหนดเหตุผลและระยะเวลาการดำรงตำแหน่งอย่างชัดเจน

3. ลักษณะต้องห้ามการมีส่วนได้เสีย (มาตรา 5 (10))

การมีส่วนได้เสียตามมาตรา 5 (10) หมายความว่ารวมถึง การมีส่วนได้เสียทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม ซึ่งต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องเป็นรายกรณี ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาการมีลักษณะต้องห้ามของกรรมการรัฐวิสาหกิจในประเด็นนี้ กระทรวงการคลังได้รวบรวมและสรุปแนวทางการวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เกี่ยวกับการมีส่วนได้เสียของกรรมการและผู้บริหารรัฐวิสาหกิจซึ่งได้กำหนดลักษณะต้องห้ามไว้ในแนวทางเดียวกันกับลักษณะต้องห้ามของกรรมการรัฐวิสาหกิจ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ดังนั้น ในกรณีที่มีประเด็นข้อเท็จจริงต้องวินิจฉัยเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของกรรมการรัฐวิสาหกิจตามมาตรา 5 (8) (9) และ (10) ให้คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจรวบรวมข้อเท็จจริงและพิจารณาวินิจฉัยในลำดับแรก และหากยังมีประเด็นที่หาข้อยุติในชั้นคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจไม่ได้ ก็อาจส่งข้อเท็จจริงพร้อมทั้งความเห็นของคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจให้กระทรวงการคลังพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางเบญจา หลุยเจริญ)

รองปลัดกระทรวงการคลัง หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านทรัพย์สิน
ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงการคลัง

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ

สำนักกฎหมาย

โทร. 02-2985880-9 ต่อ 6720

โทรสาร 02-2985807

สรุปเนื้อหาของวินิจฉัยของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรณีมาตรา 8 ตรี (12) และมาตรา 5 (10)

แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติคนสมมติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518 และบทแก้ไขเพิ่มเติม

1. วินิจฉัยมาตรา 8 ตรี (12)

ส่วนราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	สรุปรายละเอียด	หมายเหตุ
<p>1. การท่าเรือแห่งประเทศไทย (กทท.) (เรื่องเสร็จที่ 526/2544)</p>	<p>เรื่อง : คุณสมบัตินี้และลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่ง กทท. ความเห็น : การมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจ ตามมาตรา 8 ตรี (12) หมายถึง การมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการท่าเรือซึ่งเป็นกิจการหลักของ กทท. เป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนได้เสียหรือมีประโยชน์ได้เสียในทางตรง อันได้แก่ การเป็นคู่สัญญาหรือได้รับประโยชน์ในธุรกิจโดยตรงกับรัฐวิสาหกิจ หรือการมีส่วนได้เสียหรือมีประโยชน์ได้เสียในทางอ้อม อันได้แก่ การมีส่วนได้เสียผ่านบุคคลอื่นหรือใช้วิธีการอื่นใดอันจะกระทำให้เกิดการขัดกันประโยชน์ได้เสียด้วย กรณีบุคคลซึ่งเคยเป็นผู้บริหารในนิติบุคคลซึ่งมีธุรกรรมการจัดซื้อจัดจ้างกับ กทท. และปัจจุบันบุคคลนั้นได้ลาออกจากนิติบุคคลนั้นแล้วแต่ยังไม่ถึงสามปีตามนั้น หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าธุรกรรมการจัดซื้อจัดจ้างของนิติบุคคลนั้นเป็นธุรกรรมการจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวข้องกับกิจการท่าเรือของ กทท. แล้วย่อมจะถือได้ว่าบุคคลดังกล่าวมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8 ตรี (12) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว</p>	<p>ผู้บริหารสูงสุด</p>
<p>2. บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) (ทอท.) (เรื่องเสร็จที่ 654/2550)</p>	<p>เรื่อง : การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อดำรงตำแหน่ง กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ทอท. ความเห็น : การกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารในมาตรา 8 ตรี (12) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติคนสมมติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ นอกจากจะเป็นการป้องกันมิให้บุคคลซึ่งมีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลที่มีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจนั้นเพื่อแสวงหาประโยชน์ใด ๆ อันมิชอบในรัฐวิสาหกิจ ไม่ว่านิติบุคคลดังกล่าวจะเป็นภาคเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจด้วยกันก็ตามแล้ว ยังป้องกันความขัดแย้งในบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บริหารในรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งและในขณะเดียวกันก็ดำรงตำแหน่งกรรมการหรือผู้บริหารหรือมีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุนหรือมีผลประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้น เนื่องจากอาจจะส่งผลกระทบต่อประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจดังกล่าวได้ โดยที่กิจการท่าอากาศยานตามมาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจสิทธิและประโยชน์ของ ทอท. พ.ศ. 2545 หมายความรวมถึง การให้บริการต่าง ๆ เกี่ยวกับท่าอากาศยาน ผู้ประจำหน้าที่ สินค้า พัสดุภัณฑ์ ผู้โดยสาร และลูกจ้างของผู้ประกอบธุรกิจ</p>	<p>ผู้บริหารสูงสุด</p>

ส่วนราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	สรุปรายละเอียด	หมายเหตุ
	<p>ในการเดินอากาศ รวมตลอดถึงการให้บริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอันเกี่ยวกับหรือต่อเนื่องกับกิจการดังกล่าวด้วย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ทอท. ได้ตกลงเช่ารถโดยสารยุโรปจาก ขสมก. เพื่อเป็นรถเวียนในท่าอากาศยานสุวรรณภูมิสำหรับให้บริการแก่ผู้โดยสาร ผู้ใช้บริการท่าอากาศยาน และผู้ปฏิบัติงานในท่าอากาศยานสุวรรณภูมิโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย จึงเป็นกรณีที่ ขสมก. มีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการท่าอากาศยานอันเป็นกิจการหลักของ ทอท.</p> <p>ดังนั้น ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร ขสมก. และเคหะรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ ขสมก. ในช่วงเวลาที่ได้มีการทำสัญญาเช่ารถโดยสารยุโรปดังกล่าว จึงมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8 ตรี (12) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานฯ</p>	
<p>3. บริษัท หลักทรัพย์ จัดการกองทุน กรุงไทย จำกัด (มหาชน) (Ktam) (เรื่องเสร็จที่ 171/2547)</p>	<p>เรื่อง : ขอรื้อเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.2518</p> <p>ความเห็น :</p> <p>มาตรา 8 ตรี (12) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานฯ บัญญัติไว้ เพื่อป้องกันมิให้บุคคลซึ่งมีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุนหรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจนั้นเพื่อแสวงประโยชน์ใด ๆ อันมิชอบในรัฐวิสาหกิจ</p> <p>โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่า ธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) เป็นนิติบุคคลที่มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจตามมาตรา 4(2) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานฯ มีการดำเนินธุรกรรมโดยการประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ในการรับฝากและการให้กู้ยืมเงิน ซึ่งเป็นการรับฝากเงินจากบุคคลทั่วไป นิติบุคคลต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการกู้ยืมเงินจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อนำไปหารายได้จากการปล่อยสินเชื่อให้แก่ลูกค้า ฯลฯ ส่วนบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนที่มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจตามมาตรา 4(3) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานฯ เช่นกัน จึงเห็นได้ว่า ทั้งธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ต่างก็เป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานฯ และเนื่องจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้เข้าถือหุ้นในบริษัทนี้ถึงร้อยละ 99.99 การพิจารณาถึงการมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้น จะต้องพิจารณาโดยเคร่งครัดเนื่องจากกิจการของรัฐวิสาหกิจจะมีผลกระทบต่อความผาสุกของสาธารณชน จึงต้องมีการตรวจสอบควบคุมการดำเนินการอย่างเข้มงวด ดังนั้น การพิจารณาถึงการมีประโยชน์ได้เสียทั้งในทางตรง อันได้แก่ การเป็นคู่สัญญาหรือได้รับประโยชน์ในเชิงธุรกิจโดยตรงกับรัฐวิสาหกิจ หรือการมีประโยชน์ได้เสียในทางอ้อม อันได้แก่ การมีส่วนได้เสียผ่านบุคคลอื่นหรือใช้วิธีการอื่นอันจะกระทำให้เกิดการขัดกันผลประโยชน์ได้เสียด้วย</p> <p>การที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้เข้าถือหุ้นในบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ถึงร้อยละ 99.99 จึงเห็นว่า ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) มีผลประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน</p>	<p>ผู้บริหารสูงสุด</p>

ส่วนราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	สรุปรายละเอียด	หมายเหตุ
	กรุงเทพฯ จำกัด (มหาชน) โดยตรง ตามมาตรา 8 ตรี (12) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานฯ ดังนั้น การที่กรรมการของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จะสมัครรับการคัดเลือกเป็นผู้บริหารของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จึงต้องมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8 ตรี (12) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานฯ	
4. กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (เรื่องเสรีจที่ 293/2548)	<p>เรื่อง : คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518 (กรณีสรรหาผู้บริหารสูงสุดของบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน))</p> <p>ความเห็น :</p> <p>การที่นาย ก ดำรงตำแหน่งประธานเจ้าหน้าที่บริหารบริษัทเซฟเอ็กเซล จำกัด ซึ่งเป็นคู่สัญญาดำเนินการทดสอบบริการ Voice Over Internet Protocol (VoIP) แม้ นาย ก ได้ลาออกจากบริษัทเซฟเอ็กเซลฯ แล้วเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2547 แต่นับถึงวันที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท กสท.โทรคมนาคมฯ เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2547 แล้ว ยังไม่ถึงสามปี นาย ก จึงเป็นกรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการจัดการในบริษัทเซฟเอ็กเซลฯ ที่เป็นนิติบุคคลซึ่งมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัท กสท. โทรคมนาคมฯ ภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันที่ได้รับแต่งตั้งอันเป็นลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารรัฐวิสาหกิจตามมาตรา 8 ตรี (12)</p> <p>การที่นาย ก กระทำการใด ๆ ในฐานะของกรรมการผู้จัดการบริษัท กสท. โทรคมนาคมฯ มีผลผูกพันบริษัท กสท. โทรคมนาคมฯ ต่อบุคคลภายนอก เนื่องจากเป็นการกระทำในนามบริษัทย่อมมีผลสมบูรณ์และผูกพันบริษัทแม้จะปรากฏภายหลังว่ามีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการแต่งตั้ง หรือคุณสมบัติของนาย ก ก็ตาม ทั้งนี้ตามนัยมาตรา 84 แห่งพระราชบัญญัติมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535</p> <p>แม้ นาย ก จะมีลักษณะต้องห้ามเป็นกรรมการผู้จัดการใหญ่ตามมาตรา 8 ตรี (12) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ แต่การที่นาย ก ได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมาโดยตลอด ประกอบกับไม่มีข้อกำหนดในสัญญาจ้างบริหารตำแหน่งกรรมการผู้จัดการใหญ่ของบริษัท กสท. โทรคมนาคมฯ และไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดที่กำหนดให้บริษัท กสท. โทรคมนาคมฯ เรียกค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่นาย ก ได้รับไปแล้วคืนได้ ดังนั้น บริษัท กสท. โทรคมนาคมฯ จึงไม่ต้องเรียกค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์ต่าง ๆ ดังกล่าวคืน</p>	ผู้บริหารสูงสุด

2. วินิจฉัยมาตรา 5(10)

ส่วนราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	สรุปรายละเอียด	หมายเหตุ
<p>1. บริษัท วิทยุการบินแห่ง ประเทศไทย จำกัด (เลขเสร็จที่ 508/2551)</p>	<p>เรื่อง : ลักษณะต้องห้ามของกรรมการบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด</p> <p>ตามข้อบังคับของบริษัทฯ กำหนดให้บริษัทฯ มีหุ้น ก และ ข โดยหุ้น ก ถือได้เฉพาะ รัฐบาลไทย และหุ้น ข ถือได้เฉพาะบริษัทสายการบิน โดยผู้ถือหุ้นไม่มีสิทธิได้รับเงินปัน ผล อย่างไรก็ตาม ผู้ถือหุ้น ข มีสิทธิในการเสนอชื่อกรรมการสองคนเป็นกรรมการบริษัทฯ ซึ่งได้แก่ นาย ก รองผู้อำนวยการใหญ่ บริษัท การบินไทยฯ และนาย ข กรรมการ รองผู้อำนวยการใหญ่ของบริษัท การบินกรุงเทพฯ บริษัทฯ มีภารกิจหลัก คือ ให้บริการ การจราจรทางอากาศแก่บริษัทสายการบินต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน โดยบริษัทสายการบิน ผู้ถือหุ้นจะเสียค่าบริการควบคุมจราจรทางอากาศในอัตราที่ต่ำกว่าบริษัทสายการบินที่ไม่ ถือหุ้น แต่บริษัทสายการบินผู้ถือหุ้นมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในกรณีบริษัทฯ มีค่าใช้จ่าย สูงกว่ารายรับด้วย</p> <p>ความเห็น :</p> <p>มาตรา 5 (10) มีเพื่อป้องกันมิให้บุคคลที่มีผลประโยชน์ขัดกันกับรัฐวิสาหกิจเข้า มาดำรงตำแหน่งกรรมการรัฐวิสาหกิจ เพื่อหาประโยชน์ใด ๆ อันมิชอบ และอาจก่อให้เกิด ความเสียหายแก่รัฐวิสาหกิจได้ จึงต้องพิจารณาว่าบริษัทการบินไทยฯ และบริษัทการ บินกรุงเทพฯ เป็นนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุน หรือมีประโยชน์ได้เสีย เกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัทฯ หรือไม่ เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า บริษัทการบินไทย ฯและบริษัท การบินกรุงเทพฯ เป็นผู้รับสัมปทาน หรือผู้ร่วมทุนกับบริษัทวิทยุการบินฯ บริษัทดังกล่าวจึงไม่เป็นนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทานหรือผู้ร่วมทุนตามมาตรา 5(10) ส่วนการพิจารณาว่าบริษัทการบินไทยฯ และบริษัทการบินกรุงเทพฯ มีประโยชน์ได้เสีย เกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัทวิทยุการบินฯหรือไม่นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกาเคยวาง แนวพิจารณาเรื่องการมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจไว้ว่า ต้องเป็น การมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการหลักของรัฐวิสาหกิจ ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วน ได้เสียทางตรง อันได้แก่ การเป็นคู่สัญญาหรือได้รับประโยชน์ในทางธุรกิจโดยตรงกับ รัฐวิสาหกิจ หรือการมีส่วนได้เสียในทางอ้อม อันได้แก่ การมีส่วนได้เสียผ่านบุคคลอื่น หรือใช้วิธีการอื่นใดที่ทำให้เกิดการขัดกันผลประโยชน์ได้เสีย ซึ่งต้องพิจารณาจาก ข้อเท็จจริงเป็นรายกรณีไป</p> <p>ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาข้อบังคับของบริษัทฯ ที่กำหนดให้บริษัทสายการบินผู้ถือหุ้น ไม่มีสิทธิได้รับเงินปันผลและบริษัทการบินผู้ถือหุ้นมีหน้าที่รับผิดชอบกรณีบริษัทฯ มี ค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายรับด้วย ลักษณะแห่งสิทธิและหน้าที่ของบริษัทสายการบินผู้ถือหุ้นกับ บริษัทฯ ตามข้อบังคับดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า เป็นเพียงความมุ่งหมายให้มีผู้แทนบริษัท สายการบินเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเกี่ยวกับกิจการของบริษัทฯ โดยให้บริษัทการ บินผู้ถือหุ้นมีแต่ภาระรับผิดชอบกรณีบริษัทฯ มีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายรับเท่านั้น จึงไม่อาจ ถือได้ว่าบริษัทการบินผู้ถือหุ้นมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัทฯ</p> <p>นอกจากนี้ จำนวนหุ้นที่บริษัทการบินถือมีน้อยกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด ประกอบกับการมีกรรมการจากบริษัทการบินผู้ถือหุ้น ข จำนวน 2 คน จากจำนวน</p>	<p>กรรมการ</p>

ส่วนราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	สรุปรายละเอียด	หมายเหตุ
	<p>กรรมการของบริษัททั้งหมด 11 คน ย่อมแสดงให้เห็นว่า บริษัทการบินผู้ถือหุ้นไม่สามารถควบคุมการลงมติของคณะกรรมการบริษัทได้</p> <p>ดังนั้น บริษัทสายการบินผู้ถือหุ้นจึงไม่มีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัท และการดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทฯ ของกรรมการหรือผู้บริหารของบริษัทสายการบินซึ่งเป็นผู้ถือหุ้น ข จึงไม่ขัดต่อมาตรา 5(10) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานฯ</p>	

จัดทำโดย สำนักกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ณ กันยายน 2551